

NAPEŁNIĆ SIĘ (80) *vb pf*

napęlnić się (79), (rus.) **napęlnić się** (1) *LibLeg.*

się (44), się (36).

a oraz e jasne.

inf napęlnić się (2). ◇ *fut* 1 sg napęlnię się (1). ◇ 2 sg napęlnisz się (1). ◇ 3 sg napęlni się (9). ◇ 3 *pl* napęlnią się (6). ◇ *praet* 1 sg *m* napęlniełem się (3). ◇ 3 sg *m* napęlnił się (12). *f* napęlniła się (8). *n* napęlniło się (11), napęlniło się jest (1); napęlniło się: napęlniło się jest *OpecŻyw* (5:1). ◇ 3 *pl m* *pers* napęlnili się (5). *subst* napęlniły się (2). ◇ *imp* 3 sg niech się napęlni (1). ◇ *con* 2 sg *m* byś się napęlnił (1). ◇ 3 sg *m* by się napęlnił (2). *f* by się napęlniła (3). *n* by się napęlniło (7). ◇ 2 *pl m pers* byście się napęlnili (1). ◇ 3 *pl m pers* by się napęlnili (2). *subst* by się napęlniły (2).

Sł stp s.v. napęlnić, Cn brak, Linde XVII w. s.v. napęlnić.

1. *Stać się pełnym; zacząć mieć w sobie dużo czego przez nalanie, nasypanie itp.; impleri Vulg, PolAnt* (37): pothym oliwy wléy thák wielé/ áby fyé šklenicá nápełniá *SienLek* 160v; *RejZwierc* 109; wypijáli iéy [wody] ták wielé/ że siedząc odymáli fyé od niéy/ że nietylko ich twarzy/ ále ná palcách pierścieni nieznác było/ co fyé żyły ták bárzo nápełniły/ á fkórá odęła *Oczko* 19; gdy fię [niewod] nápełnił [cum impleta esset]/ wyciągnáwfiy/ á ná brzegu vfiadfiy wybráli dobre w naczynia/ á złe precz wyrzucili. *WujNT Matth* 13/48; Táz miá mátká dáá wam táki pokoy/ iákiego wiele krolestw nie máią; zá ktorym nápełniły fię komory wáfze *SkarKazSej* 666b.

napęlnić się czego [= *czym*] (2): Ale bychmy poniechali A ná rownym przestawáli Znácnieyfiéby domy były Wífego by fié nápełniły A ftąd on doftátek rofcie *RejRozpr* H4v; *SienLek* 17.

napęlnić się czym (2): *GlabGad* G2v; Y nápełniá fię gumná zbożem *BudBib Ioel* 2/24.

Fraza: »żywot się napęlnił« = *ktoś się najadł* (2): Iuż fié żywot nápełnił podźmy fpác. *March*¹ A4v [idem] *March*³ V6v.

Szereg: »napęlnić się a zamulić« (1): gdy fié on [zólqdek] tak napęlni á zamuli wilgotami iadowitymi á lipkimi, kthore k niemu przylipaią, Tak iż ich ani fthrowić ani wyrzucić nie może [brak chęci do jedzenia bywa]. *GlabGad* G2v.

W przen (1) :

Fraza: bibl. »napęlnią się usta [czego]« (1): Słodki ieft człowiekowi chleb wykłámány/ lecz potym nápełniá fię vftá iego rumu [implebitur os eius calculo]. *BudBib Prov* 20/17.

Przen (18) :

a) *O uczuciach i stanach będących często wynikiem działania łaski* (16) :

napęlnić się czego [= *czym*] (12): *Leop Is* 66/11; A (ták) zápálczywości Iehowy nápełniełem fię *BudBib Ier* 6/11, *Is* 2/6; *BudNT Luc* 4/28, 2.*Cor* 7/3[4]; z tego nápełniłz fię wciéłzenia niedościgłego. *LatHar* 681; *KołakCath* C4v; Y zdumienie zięło wfiyftkich: y chwalili Bogá. Y nápełnili fię boiáźni [repleti sunt timore] *WujNT Luc* 5/26, *Luc* 6/11. Cf *Zwroty*.

napęlnić się czym (4): o iáką fię rofkolzą z onego widzenia nápełnił. *SkarŻyw* 510. Cf *Zwroty*.

W charakterystycznych połączeniach: *napęlnić się bojaźni, pociechy, pocieszenia, szaleństwa, ucieszenia, zapalczywości* (2), *złości; napęlnić się rozkoszq.*

Zwroty: »dobry niebieskimi się napełnić« (1): Pozdrów niefortunliwie/ aby łzczęściem się przymym odmienili/ y dobry niebiełkimi nápełnili. *SkarKaz* 580b.

»napełnić się Ducha Św., Duchem Św.« (2:1): Pan Iezus [...] połłał mię do ciebie/ ábyś przeyrzał/ y nápełnił się Duchem S. *SkarŻyw* 82; y nápełnili się wżytcy ducha świętego/ y mowili łowo Boże z śmiałością. *BudNT Act* 4/31; *SkarKaz* 577a.

»napełnić się miłością« (1): Tedy wnetże nápełnił się świętą ku Bogu miłością/ y zawnfydził się żywota łwego *SkarŻyw* 76.

»napełnić się radości« (1): Nápełniłem się radości/ á czegofz innego prągnąć mam? *SkarŻyw* 113.

Szereg: »napełnić się, obfitować« (1): nápełniłem się [*repletus sum*] poćiechy/ nábzyt obfituję radością we wšelakiem kłopoćie náłzem. *BudNT 2.Cor* 7/3[4].

b) Fraza: *bibl.* »ucho nie napełni się [czym]« = *ktos nie usłyszycy wszystkiego co by chciał; nec impletur auris audiendo PolAnt* (2) : *BibRadz Eccle* 1/8; Nie náłyći się oko widzenim/ áni vcho nápełni łyżzenim [*nec auris auditu impletur Vulg Eccle* 1/8]. *BielKron* 79.

Szereg: »nie nasycić się ani napełnić się« (1): *BielKron* 79 *cf* *Fraza*.

a. O zbiornikach wodnych (2) : głębokoć padołow prędcze by się mułiałá nápełnić. *RejPs* 152.

napełnić się czym (1): y doły się wodą nie nápełnią/ gdy z iedney gory śćiekąc do nich wodá nie będzie. *SkarJedn* 59.

b. O korzyściach materialnych: uzyskać co w dużej ilości (2) : ponieważ mowił Cor [= *Tyr*] ná Ieruzalim/ Hey/ Ach/ [...] nápełnię się/ zburzono iy [*cf* ja będę bogaty, ona – pustynią *Biblia Tysiąclecia*], *BudBib Ez* 26/2.

napełnić się czym (1): Rzekł nieprzyiaćiel/ pogonię/ dogonię/ podzielę korzyści/ nápełni się nimi dułza moia *BudBib Ex* 15/9.

c. Namoczyć się, nasiąknąć [czego] (2) :

Frazy: »miecz napełnił się krwie« (1): Miecz Iehowy nápełnił się krwie [*gladius Domini repletus est sanguine*] *BudBib Is* 34/6.

»napełniła się ziemia krwie« = *było wielu zabitych* (1): niepráwość domu Izraelfkiego/ y Iehudkiego wielka bárzo wielce/ y nápełniła się ziemia krwie [*et repleta est terra sanguinariis*] *BudBib Ez* 9/9.

d. Wypełnić się, zarosnąć (1) :

Szereg: »napełnić się a narosnąć« (1): ty prochy wżytki [...] na ranę połypuy/ tedy od tego ciało zalię wyrołcie/ potym gdyby rana iuż była rowna z ciałem, żeby się iuż napełniła á narosła *FalZioł V* 99v.

2. Mieć w swej przestrzeni lub na powierzchni wiele kogo lub czego, być pełnym czego; impleri *Vulg; repleri PolAnt* (19) : Wynidź ná drogi/ y ná zapłotki: á przymuś wniść/ áby się nápełnił dom moy [*ut impleatur domus mea*]. *Leop Luc* 14/23; ták się kłáźtor iey nápełnił/ iłz tyfiąc pánienek wdziwictwie Bogu pozyłkálá. *SkarŻyw* 178; W Szpitalu báby z dźiadámi W dworzach pány z miniftrámi. Zafći się nam te pokoie Wnet nápełnią tyle troie. *MWilKHist* E4.

napełnić się czego [= *czym*] (5): Nápełniła się też ziemiá iego srebrá y złotá/ że niemáłz końcá łkárboim iego/ ktemu nápełniła się ziemiá iego koni/ że niemáłz końcá wozom iego. A (nád to)

nápełniłá fię ziemiá iego báłwánow *BudBib Is 2/8*; Y nápełnił fię kościół dymu [*impletum est templum fumo*] od máieftatu Bożego *WujNT Apoc 15/8, Ioann 12/3*.

napełnić się czym (2): y nápełnił fię dom obłokiem/ sień też nápełniłá fię blałkiem sławy Iehowy. *BudBib Ez 10/4*.

W charakterystycznych połączeniach: napełnił(-a) się dom (3), *klasztor, kościół, pokój, sień, ziemia* (3).

Przen: O zjawiskach niematerialnych występujących w określonej przestrzeni (9) :

napełnić się czego [= czym] (6): Bo fie nápełniłá ziemiá cudzołóstwá [*quia adulteris repleta est terra*] *Leop Ier 23/10*; miáfto nápełniło fię przewrotności/ bo mowili opuścił Iehowá ziemię *BudBib Ez 9/9, Gen 6/11; BudNT Act 19/29; WujNT Act 19/29*; y wżytká ziemiá niech fię nápełni chwały twoiey. *SkarKaz 244b*.

napełnić się czym (3): *BudBib Num 14/21; SkarŻyw A3v*; Y błogofławione imię máieftatu iego ná wieki: y nápełni fię máieftatem iego wżytká ziemiá. *LatHar 400*.

W charakterystycznych połączeniach: napełniło(-a) się miasto (3), *niebo, ziemia* (6).

3. Dorównać do określonego poziomu lub ilości; być uzupełnionym (3) : powiedziano im áby odpoczywáli ielzcie przez máły czás/ ázby się też nápełnili towarzysze ich y brácia ich/ ktorzy máią być zábići iáko y oni. *GrzegŚm 60*.

Frazy: »napełnią się kości twe« = wzmocnisz się (1): A bowiem z tąd ozdrowieie żywot twoy/ á nápełnią fię kości twe [*Sanitas erit umbilico tuo, et irrigatio ossibus tuis*]. *BibRadz Prov 3/8*.

»napełni się liczba [kogo]« (1): odpoczywajcie tak ná máły czás w pokoju/ áz fie nápełni liczbá bráciej wálzey *RejAp 61v*.

4. Spełnić się, być zrealizowanym (21) : Zápráwdę powiedám wám/ ieltli ty dziátki będą milczetz/ kamienie będzie wolatz/ a to fie napełniło czału męki iego *OpecŻyw 73v, 93v, 105v, 150; LibLeg 11/166*; thego potrzebá ielt/ áby fie nápełniło wżytko czo ielt piáno w zakonie Moizefzowym *RejPos 134v, 25v; ArtKanc B10*.

napełnić się nad kim (1): *LibLeg 11/166 cf Szereg*.

Frazy: bibl. »pismo (proroka a, prorockie), prorocstwo się napełniło« [szyk zmienny] (6:2): a totz téz ielt wolá mégo miłégo oyttza/ ijzbych tak odkupił człowieka/ aby fie napełniło o mnie wśytko prorotzkie pímo *OpecŻyw [80]v*; A tu fie napełniło prorotztwo Izaijáłfowo *OpecŻyw [127], 84, 92v, 106v, 109v, 118v* (8).

»napełniło się słowo ([czyje])« [szyk zmienny] (2): *OpecŻyw 116*; Oto fie nápełniło flowo ieleniowo/ ktorego gdym fie wiárował/ á iuzem ie wypełnił. *HistRzym 116*; [iżby fie też ty słowa napełniły ktore o sobie rzekła ku więthey Helźbiecie *RejKat 26*].

Szereg: »stać się i napełnić się« (1): czo bila boza wolya tho śfyie nad namy fthalo y na polnyło fzye nad hośpodarmy náłchemy *LibLeg 11/166*.

a. O czasie; upłynąć, minąć (3) : A gdy fie piętdziefiát dnij napełniło/ [...] rzékl pán Iezus ku oyttzu śwému niebieskiému *OpecŻyw 175*.

Fraza: »napełnił się czas« = o nadejściu terminu [szyk zmienny] (2): GDy fie napełnił czás aby panna Maria porodziła/ ítalo fie wywołanije od cefarza Augušta *OpecŻyw 14v; ArtKanc B11v*.

Formacje współrdzenne cf PEŁNIĆ.

TK